

Κριτίας

Πρότυπο ΓΕΛ Βαρβακείου Σχολής

Σχολικό Έτος: 2020- 2021

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Κα Γάτσιου

Μ. Βαρδούλια, Ζ. Βασταρδή, Φ. Ζούπα, Μ. Θανοπούλου

Από τις αρχές του 20ου αιώνα η ταυτότητα του Κριτία αποτελεί αντικείμενο διαμάχης μεταξύ των κλασικιστών.

Μερικοί υποστηρίζουν ότι ο Κριτίας του διαλόγου είναι στην πραγματικότητα ο παππούς του τυράννου, και όχι ο ίδιος ο τύραννος.

Περίληψη

Ο Πλάτωνας στο έργο του «**Τίμαιος**» παρουσιάζει μια συζήτηση ανάμεσα στον **Σωκράτη**, τον **Κριτία**, τον **Ερμοκράτη** και τον **Τίμαιο**. Χρησιμοποιώντας τον Σωκράτη, θεωρεί ότι η μοναδική λύση για το πρόβλημα του κακού είναι η εφαρμογή του μοντέλου της ιδανικής πολιτείας στην πράξη. Με αυτό τον τρόπο, πιστεύει πως θα αναδειχθούν **οι καλοί έναντι των κακών** και οι πρώτοι θα είναι τα πιο θετικά δραστήρια πρόσωπα αυτής της ιδανικής πολιτείας, εφόσον θα πράττουν **το καλό και όχι το κακό**. Ωστόσο δεν αναλύει τον ορισμό του καλού και του κακού ανθρώπου.

Ο Κριτίας παίρνει μέρος στη συζήτηση και ήδη από την αρχή παρουσιάζεται **συγκαταβατικός**, ζητώντας όμως παράλληλα **την ανεκτικότητα** των συνομιλητών του. Παρουσιάζει **το μύθο της Ατλαντίδας** συμπεραίνοντας ότι μια **κακή εξουσία** όταν συνδυαστεί με μια υπερβολικά **ισχυρή δύναμη** μπορεί να προκαλέσει **κακό** σε όλες τις γύρω πολιτείες. Όμως θεωρεί πως μια ιδανική πολιτεία όπως εκείνη της Αθήνας, η οποία διακρίνεται από αρετές μπορεί να **αποτρέψει το κακό** ακόμα και όταν αυτό το προκαλεί μια ισχυρή δύναμη. Η φανταστική αθηναϊκή πολιτεία υπηρετεί το καλό γιατί αφενός έχει τη δυνατότητα να προστατευτεί, αφετέρου μπορεί να προστατέψει και όσες περιοχές κινδυνεύουν.

Στο τέλος του μύθου που αφηγείται, φαίνεται ότι και τα καλά καθώς και τα κακά γένη **αφανίζονται** από τις **μεγάλες φυσικές καταστροφές**. Έτσι και η ιδανική πολιτεία της Αθήνας αλλά και η Ατλαντίδα **καταστράφηκαν**. Οι φυσικές καταστροφές επομένως μπορούν να έχουν **θετικές συνέπειες** καθώς λειτουργούν ως **τιμωρία**, αντιστέκονται στην **απληστία** και καταστρέφουν τα **επικίνδυνα γένη**. Ωστόσο καταστρέφουν μαζί και **χρήσιμα γένη** για την κοινωνία **στερώντας** έτσι από τους μεταγενέστερους γνώσεις του παρελθόντος. Οι επόμενες, λοιπόν, γενιές **δεν γνωρίζουν** τα θετικά στοιχεία των προγόνων τους. Αν τα γνώριζαν θα μπορούσαν να τους έχουν **ως πρότυπο**. Αν, λοιπόν, είχαν διασωθεί στοιχεία χιλιάδων προηγούμενων χρόνων τότε δεν θα αναζητούσαν την ιδανική πολιτεία, αφού θα την γνώριζαν **ήδη**.

Εικόνα της Ατλαντίδας σύμφωνα με τις περιγραφές του Πλάτωνα.

● 1η Ερμηνεία

Στόχος του είναι να μεταφέρει σε επίπεδο πραγματικότητας την πολιτεία που ο Σωκράτης περιέγραψε ως μύθο. Παρουσιάζεται, λοιπόν, περισσότερο αλαζόνας, εφόσον θέλει να εκθέσει την ιστορία του ως αληθινή γιατί είχε υπάρξει, ενώ ο μύθος του Σωκράτη όχι. Φαίνεται να προσπαθεί να κυριαρχήσει στον αγώνα των λόγων. Διεκδικεί **αληθοφάνεια**, για να μπορέσει να δικαιολογήσει τη θεωρία του Σωκράτη.

Φαίνεται αρκετά **εγωιστής**, αφού προσπαθεί να αποδείξει πως ξέρει την ιστορία που δικαιολογεί το μοντέλο του Σωκράτη. Την παρουσίαση του θέματος του λόγου του Κριτία ακολουθεί η **ειρωνική αντίδραση του Σωκράτη**, με την οποία ο Πλάτωνας φαίνεται να υποβαθμίζει τον δεύτερο, καθώς δίνει την εντύπωση ότι **δεν έχει την ικανότητα να κινητοποιήσει τον φιλόσοφο ως ακροατή**. Εμφανίζεται, επομένως, κατώτερος των προσδοκιών του Σωκράτη. Έτσι φαίνεται και μετά την παρέμβαση του Τίμαιου να χάνει την αρχική του αυτοπεποίθηση και να μην πιστεύει πια στην δική του νίκη. Όταν ο σοφιστής ακούει τον Τίμαιο εντυπωσιασμένος, καταλαβαίνει ότι είναι αδύνατο να τον συναγωνιστεί.

Ο Κριτίας

Γι' αυτό το λόγο ζητά την **επιείκεια** των ακροατών του, ενώ ο Πλάτωνας φροντίζει να καταδείξει την **αυταρχική του φύση**. Φαίνεται να φτάνει στην **ύβρη** προσπαθώντας με ένα σοφιστικό επιχείρημα να **υποτιμήσει** τον λόγο του Τίμαιου.

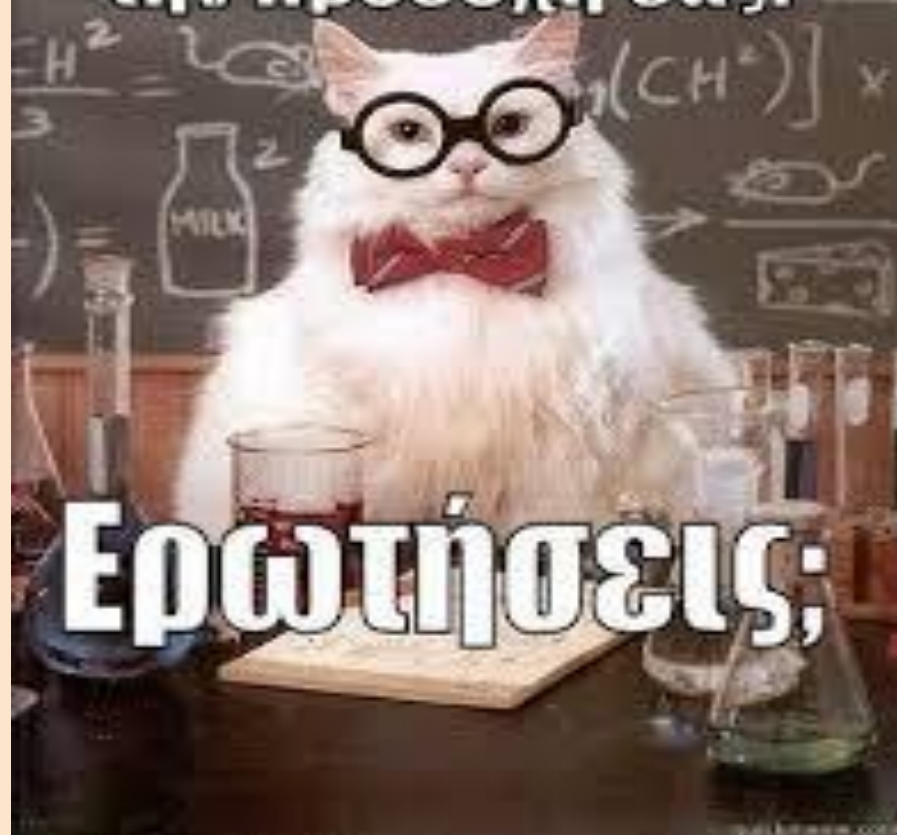
Είναι απαραίτητο, λοιπόν, να ανταγωνιστεί τον Τίμαιο, και αυτό προδίδει την **ανταγωνιστική φύση** του. Επιπλέον γίνεται **επιθετικός με τον Ερμοκράτη** κατηγορώντας τον ότι έχει ακόμα θάρρος, αφού δεν είναι αυτός που θα πρέπει να ανταγωνιστεί τον Τίμαιο.

Η προσπάθεια του Πλάτωνα να **απαξιώσει** τον Κριτία, και μέσα από αυτόν τους σοφιστές, ενισχύεται όταν εμφανίζει τον Σωκράτη να τον αντιμετωπίζει **με ειρωνεία απαντώντας σύμφωνα με το ανταγωνιστικό πνεύμα που ο Κριτίας από την αρχή υιοθέτησε**. Δεν φαίνεται πάντως να ξεφεύγει ο Κριτίας από την τάση των σοφιστών να χρησιμοποιούν **ιστορικές διηγήσεις** στην προσπάθειά τους να επικρατήσουν των συνομιλητών τους. Και αυτό επιβεβαιώνει την αντίθεση του Σωκράτη και του Πλάτωνα στο τρόπο με τον οποίο δομούν με την επιχειρηματολογία τους οι σοφιστές.

● 2η Ερμηνεία

Ο Πλάτων επιλέγει ως θετικό πρωταγωνιστή του διαλόγου του τον Κριτία. Συγκεκριμένα, ο Κριτίας παρουσιάζεται από τον Πλάτωνα να μιλά με **αυτοπεποίθηση** και να προσπαθεί να προσεγγίσει τους ακροατές του. Διηγείται από **μνήμης** και φαίνεται να προσπαθεί **να μελετά την ιστορία ξανά**, ενώ είναι εμφανής η ικανότητα του ως **ρήτορας**. Μάλιστα, τόσο σε αυτόν τον διάλογο όσο και σε εκείνους του Χαρμίδη και του Πρωταγόρα, ο ίδιος παρουσιάζεται από τον Πλάτωνα ως **συνετό και αξιοσέβαστο** πρόσωπο. Προβάλλεται η διανοητική πλευρά του Κριτία, αφού αυτός κατέχει μια σημαντική θέση κατά τον 5ο αιώνα πλάι στους Σοφιστές . Επιπλέον, υπαινίσσεται ότι ο Κριτίας **τιμά τους θεούς** και παράλληλα **σέβεται τους νόμους**. Συνεπώς, καταδεικνύεται ότι ο Πλάτωνας τάσσεται υπέρ του Κριτία κάτι το οποίο αντιτίθεται στην στάση του Ξενοφώντα για αυτόν.

Σας ευχαριστώ για
την προσοχή σας!

Ερωτήσεις;